

ब्रह्मपुरी गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

ब्रह्मपुरी, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल

वनन्जय प्रसाद दास
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

यस ब्रह्मपुरी गाउँपालिका स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ स्वास्थ्य सेवा, हेल्थ ईन्सपेक्सन समुह, सातौँ तहका पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षाको लागी प्रदेश निजामति सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ स्वास्थ्य सेवा, हेल्थ ईन्सपेक्सन समुह, सातौँ तहका पदको खुला, अन्तर स्थानीय तह तथा अन्तर तह प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षाको स्वीकृत पाठ्यक्रमलाई आधार मानी मिति २०८२।०९।२२ गते को निर्णयानुसार स्वीकृत गरी प्रकाशन गरिएको छ ।

पाठ्यक्रमलाई निम्नानुसार विभाजन गरिएको छ ।

परिक्षाको चरण	परीक्षाको किसिम	पुर्णाङ्क	उत्तिर्णाङ्क
प्रथम	लिखित परीक्षा	१००	४०
अन्तिम	अन्तर्वार्ता	३०	१२

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण

पत्र	विषय	पुर्णाङ्क	उत्तिर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
प्रथम	हेल्थ ईन्सपेक्सन सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत: बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	५० प्रश्न X २ अंक	४५ मिनेट

२. अन्तिम चरण: अन्तर्वार्ता

विषय	पुर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	१ घण्टा ३० मिनेट

द्रष्टव्य:-

मौखिक (Oral)

- यो पाठ्यक्रम योजनालाई प्रथम चरण (लिखित परीक्षा) तथा अन्तिम चरण (सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- प्रश्न पत्र अंग्रेजी वा नेपाली भाषामा हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिने छैन र उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
धनन्जय प्रसाद शर्मा

५. परीक्षा हलमा मोबाइल फोन, स्मार्ट वाच, हेडफोन वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण, पुस्तक, नोटबुक, झोला लगायतका वस्तुहरू लैजान पाईने छैन
६. परीक्षामा सोधिने प्रश्न संख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ।
७. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/ विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भइ हटाइएका वा थप गरी संशोधन भएका) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
८. प्रथम चरणको लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र अन्तिम चरणको सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइने छ।
९. प्रथम चरणको लिखित परीक्षा र अन्तिम चरणको सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ताको कूल अङ्क योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।

१०. पाठ्यक्रम लागू हुने मिति: २०८२/०९/२४

स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ स्वास्थ्य सेवा, हेल्थ ईन्सपेक्सन समुह प्रसारण तहका पदको प्रमुख प्रतिस्पर्धीतात्मक
लिखित परिक्षाको पाठ्यक्रम

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
मधेश प्रसाद

(Paper I): सामान्य विषय (General Subject)

1 Health and Public Health 5%

- 1.1. Meaning of health and disease, Factors that influence health, concept of health and disease, Dimension of health, Measurement of health, disease and well being
- 1.2. Public health: Concept, definition, Historical development and changing concept, Three domains of public health

2 Health Planning and Management 20%

- 2.1 Approaches, models, methods, and practices
- 2.2 Need assessment, planning cycle, Planning, monitoring and evaluation
- 2.3 Strategic and operational planning
- 2.4 Health budget, MTEF and Periodic plan (Federal and Provincial)
- 2.5 General information of government planning, budgeting and accounting system
- 2.6 Inventory management
- 2.7 Drug management
- 2.8 Financial management
- 2.9 Health economics, Health care financing: Basic concepts and economic evaluation of health care services
- 2.10 Health care need assessment
- 2.11 Decentralization in health management
- 2.12 Health system in federal context
- 2.13 Quality assurance in health care
- 2.14 Health Emergency

3 General Epidemiology 10%

- 3.1 Definition, concepts, approaches, aims, and use of epidemiology
- 3.2 Epidemiological methods, Incidence, Prevalence, association and causation, disease prevention and control
- 3.3 Epidemiology of communicable and non-communicable diseases
- 3.4 Dynamics of disease transmission
- 3.5 Investigation of an epidemics
- 3.6 Case investigation and contact tracing
- 3.7 Screening of diseases
- 3.8 Health indicators
- 3.9 Management of epidemics and recent challenges

4 Health Statistics 5%

- 4.1 Sources of health information, Health information system
- 4.2 Evidence based planning, implication of research policy and research design
- 4.3 Tabulation, graphic and diagrammatic presentation of data
- 4.4 Statistical methods: Measures of central tendency, Measures of variability
- 4.5 Sampling size and Sampling methods
- 4.6 Hypothesis testing: Parametric and non-parametric Test (chi square, student t test and z test, non-parametric test, correlation and regression)

5. Demography 5%

- 5.1 Population trends-world, national and provincial
- 5.2 Measures of population dynamics

धनन्जय प्रसाद दास
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

- 5.3 Vital events and vital statistics
- 5.4 Factors affecting fertility, mortality and migration
- 5.5 Urbanization
- 5.6 Life expectancy, Ageing

6 Applied Epidemiology and Disease Control 20%

- 6.1 Epidemiology, Prevention and control of communicable diseases including: Measles, Diphtheria, Whooping cough, Acute respiratory tract infection, Rubella, Mumps, Influenza, Tuberculosis, Viral hepatitis, Food poisoning, Typhoid fever, Intestinal worms, Acute diarrheal diseases, Filariasis, Leishmaniasis, Malaria, Japanese encephalitis, Dengue, Rabies, Tetanus, Trachoma, Leprosy, STD, HIV/AIDS, COVID 19
- 6.2 Prevention and control of non-communicable diseases and injuries, mental health, Road Traffic Accident 6.3 Concept of Control, elimination and eradication of diseases

7 Food and Nutrition 5%

- 7.1 Nutritional profiles
- 7.2 Nutritional problems
- 7.3 Assessment of nutritional status
- 7.4 Management of Malnutrition
- 7.5 Food hygiene, food adulteration, food safety
- 7.6 Food borne diseases, additives and fortification
- 7.7 Comprehensive nutrition sensitive interventions

8 Environmental Health 5%

- 8.1 Management and control of basic and fundamental factors; Water, Air, Lighting, Noise, Housing
- 8.2 Drinking water quality parameters
- 8.3 Solid and liquid waste disposal and control, health care waste management
- 8.4 Water, Sanitation, and Hygiene (WASH) status monitoring
- 8.5 Excreta disposal and control
- 8.6 Integrated vector management
- 8.7 Medical entomology-Mosquito, housefly, sand fly, lice, fleas, bugs etc. control
- 8.8 Insecticides safe use and resistance 8.9 Rodents control

9 Occupational Health 5%

- 9.1 Occupational environment and safety
- 9.2 Occupational hazards
- 9.3 Management and prevention of occupational hazards
- 9.4 Concept and importance of Ergonomics
- 9.5 Measures for general health protection of workers
- 9.6 Occupational safety and hazards prevention and control related legislations in Nepal

10 Health Education and Health Promotion 10%

- 10.1 Concept, Objectives and principles and their importance
- 10.2 Methods of health education
- 10.3 Health education, media management for health promotion, health communication and production
- 10.4 Social and Behavior change communication (SBCC)
- 10.5 Community organization and participation
- 10.6 Communication and information: concepts and importance
- 10.7 Health promoting School health program: concepts, areas and importance
- 10.8 Health literacy: concept and importance
- 10.9 People centered health care

11 Concept, components, status and prospects of 5% Primary Health Care (PHC), Essential Health Care Services (EHCS), Sustainable Development Goals (SDGs), Basic Health Care Services (BHCS), Universal Health Coverage (UHC) One Health, Health in All policy

12 International Health, Rural Health, Urban Health, and Global Health 5%

12.1 Health development partners and their priorities

12.2 UN agencies: WHO, UNICEF, UNDP, UNFPA, UNAIDS, UNOPS, and World Bank

12.3 Bilateral agencies working in Nepal: USAID, JICA, DFID, SDC, CIDA, AUSAID, NORAD, FINIDA, KOIKA

12.4 International Non –Government Organizations: ADRA Nepal, Ipas Nepal, BNMT Nepal, CARE Nepal, FHI 360 Nepal, HKI (Helen Keller International, World Vision International, UMN (United Mission to Nepal, One Heart World Wide (OHW), Plan International Nepal, PSI (Population Services International) Nepal, FAIRMED Foundation Nepal. Non-Governmental Organization: NTAG – Nepal Technical Assistance Group, Nick Simons Institute (NSI), Sunaulo Parivar Nepal, Nepal CRS company, Family Planning Association of Nepal (FPAN), Nepal Red cross Society (NRCS), Karuna Foundation Nepal, Medic Mobile

12.5 Rural and Urban Health

12.6 Global health

1. Health and Public Health (5%)

1. स्वास्थ्यको WHO द्वारा दिइएको परिभाषा कुन हो ?
A. रोग नहुनु मात्र B. शारीरिक सन्तुलन
C. शारीरिक, मानसिक र सामाजिक पूर्ण सुस्वास्थ्य
D. दीर्घायु

उत्तर: C

2. तलका मध्ये स्वास्थ्यको आयाम होइन ?
A. शारीरिक B. मानसिक
C. आध्यात्मिक D. आर्थिक

उत्तर: D

3. स्वास्थ्यलाई प्रभाव पार्ने कारक कुन हो ?
A. जैविक B. सामाजिक
C. वातावरणीय D. सबै

उत्तर: D

4. रोगको घटनाको नयाँ संख्या जनाउने सूचक कुन हो ?
A. Prevalence B. Incidence
C. Mortality D. Morbidity

उत्तर: B

5. सार्वजनिक स्वास्थ्यका तीन डोमेन कुन हुन् ?
A. Assessment, Policy development, Assurance
B. Prevention, Cure, Rehabilitation
C. Planning, Implementation, Evaluation
D. Promotion, Protection, Cure

उत्तर: A

2. Health Planning and Management (20%)

6. योजना चक्रको पहिलो चरण कुन हो ?
A. कार्यान्वयन B. मूल्याङ्कन
C. समस्या पहिचान D. अनुगमन

उत्तर: C

7. MTEF को पूरा रूप के हो ?
A. Medium Term Expenditure Framework
B. Multiple Time Economic Fund
C. Medium Technical Evaluation Form
D. Management Term Expenditure Fund

उत्तर: A

6. Strategic plan को समयावधि सामान्यतया कति वर्षको हुन्छ ?
A. १ वर्ष B. २ वर्ष
C. ५ वर्ष D. १० वर्ष

उत्तर: C

7. स्वास्थ्य बजेटको मुख्य उद्देश्य के हो ?
A. खर्च बढाउने B. स्रोत व्यवस्थापन
C. कर्मचारी व्यवस्थापन D. औषधि खरिद

उत्तर: B

8. Inventory management को मुख्य उद्देश्य कुन हो ?
A. स्टक बढाउने B. स्टक घटाउने
C. आवश्यक मात्रामा सामग्री उपलब्ध गराउने
D. खरिद प्रक्रिया लम्ब्याउने

उत्तर: C

9. Drug management cycle मा कुन समावेश हुँदैन ?
A. Selection B. Procurement
C. Distribution D. Prescription writing

उत्तर: D

10. Health economics को मुख्य विषय के हो ?
A. रोगको कारण B. स्रोतको प्रभावकारी उपयोग
C. उपचार विधि D. जनशक्ति

उत्तर: B

11. Cost-effectiveness analysis ले के तुलना गर्छ ?

- A. लागत र लाभ B. लागत र परिणाम
C. लाभ र परिणाम D. जोखिम र लाभ

उत्तर: B

धननजय सिन्हा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

8. Decentralization को अर्थ के हो ?

- A. शक्ति केन्द्रिकरण B. शक्ति स्थानीय तहमा हस्तान्तरण
C. संघीय नियन्त्रण D. निजीकरण

उत्तर: B

9. संघीय सन्दर्भमा स्वास्थ्य प्रणाली कस्तो हुन्छ ?

- A. एकीकृत B. केन्द्रित
C. बहुस्तरीय D. निजी

उत्तर: C

10. Quality assurance को मुख्य उद्देश्य के हो ?

- A. सेवा विस्तार B. सेवा गुणस्तर सुनिश्चित
C. लागत घटाउने D. कर्मचारी बढाउने

उत्तर: B

11. Health emergency मा पहिलो प्राथमिकता के हो ?

- A. दीर्घकालीन योजना B. तत्काल जीवन रक्षा
C. रिपोर्टिङ D. अनुसन्धान

उत्तर: B

3. General Epidemiology (10%)

18. Epidemiology को मुख्य उद्देश्य के हो ?

- A. उपचार B. रोगको वितरण र कारण अध्ययन
C. औषधि विकास D. शल्यक्रिया

उत्तर: B

19. Prevalence जनाउने सूत्र कुन हो ?

- A. नयाँ केस / जनसंख्या B. कुल केस / जनसंख्या
C. मृत्यु / जनसंख्या D. जोखिम / जनसंख्या

उत्तर: B

20. रोग रोकथामको प्राथमिक स्तर कुन हो ?

- A. Primary prevention B. Secondary prevention
C. Tertiary prevention D. Rehabilitation

उत्तर: A

21. Communicable disease को उदाहरण कुन हो ?

- A. मधुमेह B. उच्च रक्तचाप
C. क्षयरोग D. क्यान्सर

उत्तर: C

22. Epidemic भन्नाले के बुझिन्छ ?

- A. सधैं हुने रोग B. अपेक्षाभन्दा बढी रोग देखिनु

18. Contact tracing को मुख्य उद्देश्य के हो ?

- A. उपचार
B. संक्रमण रोकथाम
C. तथ्याङ्क संकलन
D. अनुसन्धान

उत्तर: B

19. Screening को उद्देश्य के हो ?

- A. रोग निको पार्नु B. रोग चाँडो पत्ता लगाउनु
C. मृत्यु घटाउनु D. उपचार सस्तो बनाउनु

उत्तर: B

4. Health Statistics (5%)

25. Health Information System को मुख्य काम के हो ?

- A. सेवा प्रवाह B. तथ्याङ्क संकलन र प्रयोग
C. औषधि वितरण D. तालिम

उत्तर: B

26. Mean कुन प्रकारको मापन हो ?

- A. Variability B. Central tendency
C. Probability D. Sampling

उत्तर: B

27. Chi-square test कुनका लागि प्रयोग हुन्छ ?

- A. Mean तुलना B. Proportion तुलना
C. Continuous data D. Regression

उत्तर: B

28. Random sampling को फाइदा के हो ?

- A. Bias बढी B. प्रतिनिधित्व राम्रो
C. सस्तो D. छिटो

उत्तर: B

C. एक व्यक्तिमा रोग D. दीर्घरोग

उत्तर: B

5. Demography (5%)

29. जनसंख्या वृद्धिदर के जनाउँछ ?

- A. जन्मदर B. मृत्युदर
C. कुल परिवर्तन D. Migration

उत्तर: C

30. Life expectancy भन्नाले के बुझिन्छ ?

- A. औसत आयु B. जन्मदर
C. मृत्युदर D. रोगदर

उत्तर: A

31. Urbanization को प्रभाव कुन हो ?

- A. सेवा पहुँच वृद्धि B. भीडभाड
C. वातावरणीय समस्या D. सबै

उत्तर: D

6. Applied Epidemiology and Disease Control

7. (20%)

32. क्षयरोगको कारक जीवाणु कुन हो ?

- A. Virus B. Parasite
C. Mycobacterium tuberculosis D. Fungus

उत्तर: C

33. COVID-19 को संक्रमण मुख्य रूपमा कसरी फैलिन्छ ?

- A. पानी B. खाना
C. Droplet D. Vector

उत्तर: C

34. Dengue रोगको vector कुन हो ?

- A. Cule B. Anopheles
C. Aedes D. Sandfly

उत्तर: C

35. Measles बाट जोगिन कुन खोप प्रयोग हुन्छ ?

- A. BCG B. OPV
C. MMR D. JE

उत्तर: C

36. Non-communicable disease को उदाहरण कुन हो ?

- A. मलेरिया B. हैजा
C. क्यान्सर D. टाइफाइड

उत्तर: C

32. Disease eradication को अर्थ के हो ?

- A. नियन्त्रणको फाटो
उन्मूलन

C. पूर्ण रूपमा विश्वबाट अन्त्य D. रोकथाम

उत्तर: C

33. Rabies को रोकथाममा मुख्य उपाय के हो ?

- A. Antibiotics B.
Vaccination
C. Surgery D. Isolation

उत्तर: B

7. Food and Nutrition (5%)

39. Protein-energy malnutrition को उदाहरण

कुन हो ?

- A. Anaemia B. Goiter
C. Kwashiorkor D. Night
blindness

उत्तर: C

40. BMI कुनका लागि प्रयोग हुन्छ ?

- A. पोषण स्थिति B. उचाइ C. तौल
D. उमेर

उत्तर: A

41. Food adulteration भन्नाले के बुझिन्छ ?

- A. पोषण वृद्धि B. अशुद्ध पदार्थ
मिसाउनु
C. संरक्षण D. प्रशोधन

उत्तर: B

8. Environmental Health (5%)

42. सुरक्षित पिउने पानीको मुख्य सूचक कुन हो ?

- A. स्वाद B. गन्ध
C. E.coli नहुनु D. तापक्रम

उत्तर: C

45. Biomedical waste management को रंग

- कोडमा रातो झोलामा के राखिन्छ ?
A. सामान्य फोहोर B. धारिला वस्तु
C. संक्रामक प्लास्टिक D. कागज

उत्तर: C

धनन्जय प्रसाद दास
प्रमुख प्रशासनिक अधिकारी

42. Integrated Vector Management को उद्देश्य के हो ?

- A. एक मात्र उपाय B. बहुविध उपाय प्रयोग
C. रासायनिक मात्र D. जैविक मात्र

उत्तर: B

9. Occupational Health (5%)

45. Occupational hazard को उदाहरण कुन हो ?

- A. Noise B. Infection
C. Chemical exposure D. सबै

उत्तर: D

46. Ergonomics को मुख्य उद्देश्य के हो ?

- A. उत्पादन वृद्धि B. कामदारको स्वास्थ्य सुरक्षा
C. समय बचत D. लागत घटाउने

उत्तर: B

10. Health Education and Promotion (10%)

47. Health education को मुख्य उद्देश्य के हो ?

- A. ज्ञान वृद्धि B. व्यवहार परिवर्तन
C. उपचार D. अनुसन्धान

उत्तर: B

48. SBCC को पूरा रूप के हो ?

- A. Social Behavior Change Communication
B. Social and Behavior Change Communication
C. System Based Community Care
D. Social Benefit Communication Channel

उत्तर: B

49. Health literacy भन्नाले के बुझिन्छ ?

- A. पढाइ लेखाइ B. स्वास्थ्यसम्बन्धी जानकारी बुझ्ने क्षमता
C. डिग्री D. तालिम

उत्तर: B

50. People centered health care को मुख्य सिद्धान्त के हो ?

- A. सेवा प्रदायक केन्द्रित B. रोग केन्द्रित
C. व्यक्ति केन्द्रित D. संस्था केन्द्रित

उत्तर: C